

Міністерство освіти і науки України
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
Кафедра журналістики

Сучасні світові медіа
навчально-методичний посібник для студентів
спеціальності «Журналістика»

Ужгород – 2025

УДК 007(100)(076)

Б 26

Сучасні світові медіа: навчально-методичний посібник для студентів спеціальності «Журналістика» / Уклад. Барчан Олеся. Ужгород, 2025р. 34 с.

Рецензенти:

Гецько Г.І., кандидат філологічних наук, доцент кафедри журналістики ДВНЗ «УжНУ»

Шаповалова Г.В., кандидат філологічних наук, доцент кафедри журналістики ДВНЗ «УжНУ»

Відповідальний за випуск:

Соломін Є.О., кандидат наук із соціальних комунікацій, завідувач кафедри журналістики ДВНЗ «УжНУ»

Рекомендовано до друку вченою радою філологічного факультету УжНУ, протокол № 10 від 11 червня 2025 р.; науково-методичною комісією філологічного факультету, протокол № 8 від 26 травня 2025 року.

© Барчан Олеся

Вступ

Навчально-методичний посібник «Сучасні світові медіа» призначений для студентів-журналістів і спрямований на комплексне вивчення функціонування глобального медіапростору в умовах політичної, економічної, технологічної та культурної взаємозалежності сучасного світу. Курс логічно поєднує теоретичні засади міжнародної журналістики з аналізом конкретних практик діяльності медійників провідних світових засобів масової інформації, інформаційних агентств, медіахолдингів і журналістських організацій.

Актуальність дисципліни зумовлена тим, що сучасні мас-медіа є не лише каналами інформування, а й повноцінними учасниками міжнародних відносин, інструментами формування громадської думки, «м'якої сили», політичного впливу та інформаційної безпеки. У глобалізованому інформаційному середовищі журналіст дедалі частіше працює з міжнародними темами, іноземними джерелами, транснаціональними аудиторіями та в умовах міжкультурної комунікації, що вимагає спеціальних знань, професійних навичок і етичної відповідальності.

У межах курсу «Сучасні світові медіа» міжнародна журналістика розглядається як складова системи міжнародних комунікацій і міжнародних відносин. Особлива увага приділяється взаємодії медіа з політикою, економікою, дипломатією, культурою та безпековою сферою. Аналізуються сучасні тенденції розвитку світових засобів масової комунікації: цифровізація, конвергенція медіа, трансформація традиційної преси, телебачення й радіо, стрімкий розвиток онлайн-платформ і нових медіа.

Окремий тематичний блок присвячено процесам концентрації, монополізації та демасовізації світових медіа, а також діяльності транснаціональних медіакорпорацій. У посібнику розглядаються найбільші міжнародні медіахолдинги та компанії, зокрема «The Walt Disney Company», «Comcast», «Warner Bros. Discovery», «News Corporation», «Bertelsmann», «Vivendi», «Paramount Global» та ін., аналізується їхній вплив на глобальний інформаційний порядок денний, культурні ринки та журналістські стандарти.

Водночас увага звертається на антимонопольне законодавство різних країн і спроби держав регулювати діяльність медіагігантів.

Значне місце в курсі займає вивчення міжнародних медіабрендів і провідних світових ЗМІ. Аналізується специфіка функціонування таких авторитетних видань і мовників, як BBC, CNN, «Al Jazeera», «France 24», «Deutsche Welle», «The New York Times», «The Guardian», «The Washington Post», «The Economist», «Financial Times», «Le Monde», «Der Spiegel», а також найпопулярніших світових онлайн-ресурсів. Розглядається шлях цих медіа до формування глобального бренду, особливості їхньої редакційної політики та аудиторної орієнтації. Окремий розділ дисципліни присвячено світовим інформаційним агентствам як ключовим вузлам міжнародного інформаційного обміну. Аналізується діяльність «Reuters», «Associated Press», «Agence France-Presse», їхня організаційна структура, принципи роботи, професійні стандарти та роль у формуванні глобального новинного потоку. Особливу увагу приділено специфіці роботи репортера міжнародного інформаційного агентства та вимогам до швидкості, точності й неупередженості подачі інформації.

У курсі розглядається діяльність міжнародних журналістських організацій, зокрема International Federation of Journalists (IFJ), Reporters Without Borders, Committee to Protect Journalists (CPJ), UNESCO, їхня роль у захисті свободи слова, прав журналістів, розробці етичних стандартів і механізмів саморегулювання медіа. Значна увага приділяється міжнародним етичним кодексам, принципам журналістської відповідальності та дипломатичному етикету в роботі журналіста-міжнародника. Важливим складником курсу є аналіз правових та етичних основ функціонування світових медіа, міжнародного інформаційного права, проблем цензури, пропаганди та маніпуляції в глобальному інформаційному просторі. Розглядаються приклади державного контролю за медіа, зокрема цензурні практики в КНР, а також сучасні форми пропаганди й дезінформації, включно з російською інформаційною агресією та шляхами протидії їй на міжнародному рівні.

Окремі теми присвячено професійній діяльності журналіста-міжнародника: підготовці матеріалів для світових і національних медіа, роботі з джерелами інформації, новинним відбором, аудиторною орієнтацією, процесам акредитації за кордоном, міжнародній прес-карті, а також особливостям роботи в зоні військового конфлікту. У цьому контексті враховується і досвід українських журналістів, що працюють в умовах війни та міжнародних криз.

Метою дисципліни є формування в студентів цілісного уявлення про сучасний світовий медіапростір, його структуру, ключових гравців, тенденції розвитку та проблемні зони, а також підготовка до професійної діяльності в міжнародному інформаційному середовищі. У результаті вивчення курсу здобувачі повинні розуміти закономірності функціонування світових медіасистем; орієнтуватися в діяльності провідних міжнародних ЗМІ, медіахолдингів та інформаційних агентств; аналізувати роль медіа в міжнародних політичних, економічних і воєнних процесах; застосовувати міжнародні правові та етичні стандарти журналістики; уміти готувати журналістські матеріали з міжнародної тематики для різних типів аудиторій; критично оцінювати інформаційні потоки з погляду інформаційної безпеки.

Таким чином, дисципліна «Сучасні світові медіа» є важливою складовою для професійної підготовки сучасного журналіста, здатного ефективно працювати в глобальному медіасередовищі, розуміти міжнародний контекст подій і нести відповідальність за слово в умовах інформаційних викликів XXI століття.

Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Міжнародна журналістика в системі міжнародних відносин

Міжнародні комунікації: суть, типи, складові, особливості сучасного розвитку. Специфіка міжкультурної комунікації та її значення для міжнародної журналістики. Журналістика як складова міжнародної політичної, економічної, культурної взаємодії між державами світу. Розвиток та функціонування сучасних мас-медіа у світі: основні тенденції. Економічний фактор трансформації ЗМК. Технологічний прогрес у роботі сучасного журналіста. Трансформація традиційних ЗМІ. Нові медіа.

Тема 2. Процеси концентрації та монополізації світових мас-медіа.

Монополізація, концентрація та демасовізація світових мас-медіа. Антимонопольне законодавство зарубіжних країн у сфері ЗМК. Типи транснаціональних корпорацій. Види монополій у сучасній міжнародній медіасфері.

Тема 3. Міжнародні медіахолдинги

Світові медіакомпанії та їх діяльність. Поняття про міжнародну пресу. Міжнародні телерадіокомпанії. Телебачення зарубіжних країн у структурі світової журналістики. Особливості функціонування та розвитку найбільших телекорпорацій світу. Видатні світові журналісти-телевізійники та їх роль у розвитку міжнародного телемовлення. Найпопулярніші он-лайн ресурси світу.

Тема 4. Специфіка розвитку міжнародної преси: досвід Європи та США

Загальні тенденції становлення та функціонування сучасної преси країн Європи. Особливості функціонування та здобуття світового бренду міжнародних часописів. Передумови становлення сучасної преси в США. Роль та значення міжнародних видань у глобалізаційних процесах журналістики. Особливості функціонування світових видань журнального типу. Сучасна трансформація преси в онлайн-формат.

Тема 5. Міжнародні журналістські організації

З історії створення міжнародного журналістського руху. Типологія журналістських організацій. Сучасні міжнародні журналістські організації.

Діяльність журналістських організацій світового рівня щодо просвітництва, захисту свободи слова, прав журналістів, створення стандартів світової журналістики.

Тема 6. Сучасні світові інформаційні агентства

Основні історичні етапи формування світових інформаційних агенцій. Структура інформаційного агентства та роль у світовому інформаційному обміні. Особливості роботи сучасних інформаційних агентств “Agence France Presse”, “Associated press”, “Reuters” та ін., їх специфіка. Професійна специфіка роботи репортера міжнародного інформаційного агентства.

Тема 7. Правові та етичні основи функціонування сучасних світових медіа.

Поняття про міжнародне інформаційне право та правове поле журналістики країни. Основні міжнародні правові акти у сфері інформації та захисту журналістів. Діяльність сучасних міжнародних організацій у сфері захисту прав журналістів та свободи слова. Міжнародні етичні стандарти журналістики. Міжнародні етичні кодекси та принципи. Поняття про саморегулювання ЗМІ за кордоном. Дипломатичний етикет в роботі журналіста-міжнародника.

Тема 8. Професійні особливості роботи сучасного журналіста-міжнародника.

Журналіст-міжнародник в системі сучасних світових мас-медіа: загальні аспекти. Специфіка підготовки публікацій на міжнародну тему для українських медіа. Особливості пошуку місця роботи для журналіста-міжнародника. Особливості процесу акредитації журналіста за кордоном та зарубіжного кореспондента в Україні. Міжнародна прес-карта журналіста.

Тема 9. Професійні особливості підготовки публікацій для світових медіа.

Основні вимоги до сучасного журналіста-міжнародника. Критерії відбору новин та джерела інформації в роботі журналіста-міжнародника. Аудиторна орієнтація та питання публіцистичного стилю в підготовці публікацій у міжнародній журналістиці.

Тема 10. Специфіка роботи журналіста-міжнародника в зоні військового конфлікту (частина 1).

Поняття «воєнний конфлікт» і журналістська діяльність в юридичному аспекті. Стандарти роботи журналіста в гарячих точках, вироблені міжнародними організаціями. Військові та медичні організаційно-практичні рекомендації для журналістів у зоні бойових дій.

Тема 11. Специфіка роботи журналіста-міжнародника в зоні військового конфлікту (частина 2).

Особливості збору інформації в зоні бойових дій. Міжнародні рекомендації для воєнних кореспондентів щодо інтерв'ювання військових, ветеранів, цивільних, що постраждали від війни. Методи аналізу та репрезентації матеріалу, зібраного в зоні міжнародного конфлікту. Досвід українських журналістів-міжнародників у зоні військового конфлікту.

Тема 12. Цензура та пропаганда як явища у світовому інфопросторі та світові медіа.

Сучасні світові медіа та система цензури держав: загальні аспекти. Специфіка цензури в КНР як приклад державного контролю за медіасферою. Пропаганда як засіб впливу на міжнародну громадську думку (основні інструменти та методи). Міжнародно-правова відповідальність за пропаганду війни.

Тема 13. Формування міжнародного інформаційного іміджу держави та інформаційна політика в глобальному медіапросторі

Поняття міжнародного інформаційного іміджу держави. Інформаційна політика держави в міжнародному вимірі (поняття, напрями, інституції). Кризові комунікації та імідж держав. Україна в системі формування міжнародного інформаційного іміджу.

Критерії оцінювання студентських робіт з курсу «Сучасні світові медіа»

Створення міні-проєкту (у відеоформаті чи презентації), що стосується дослідження однієї з тем дисципліни (сучасного медіа, медійного явища, медіасистеми, професійної проблеми, редакторського менеджменту, інформаційної діяльності медійників різних регіонів світу тощо).

Критерії	Рівень виконання			
	Високий (10-9 балів)	Середній (8-7 балів)	Низький (мінімальний) (6-5 балів)	Незадовільний результат (0 балів)
1. Зміст проєкту	Тема розкрита повно, глибоко й аналітично. Чітко продемонстровано розуміння проблематики сучасних світових медіа. Використано актуальні приклади провідних міжнародних ЗМІ, медіахолдингів, інформаційних агентств, журналістських організацій. Наявні власні висновки та узагальнення. Інформація коректна, актуальна, фактичних помилок. без	Тема розкрита загалом правильно, але аналіз має описовий характер. Приклади світових медіа наведено, однак їх кількість або глибина аналізу обмежені. Висновки наявні, проте недостатньо аргументовані. Можливі незначні неточності.	Тема розкрита частково. Матеріал поверхневий, переважає переказ джерел без аналізу. Приклади медіа поодинокі або загальні. Висновки формальні чи слабо пов'язані з темою.	Тема не розкрита. Матеріал фрагментарний або не відповідає заявленій темі. Значні фактичні помилки, відсутність аналізу й висновків.
2. Структура проєкту	Робота має чітку, логічно вибудовану структуру (вступ, основна частина, висновки). Матеріал подано послідовно, з логічними переходами між частинами. Чітко простежується авторська логіка викладу.	Структура загалом зрозуміла, проте логіка викладу подекуди порушується. Перехід між частинами не завжди обґрунтований. Вступ або висновки можуть бути недостатньо розвиненими.	Структура формальна або нечітка. Частини роботи слабо пов'язані між собою. Вступ і висновки поверхневі або номінальні.	Відсутня логічна структура. Матеріал подано хаотично, без вступу й висновків.
3. Форма проєкту	Обрана форма (презентація або відео) повністю відповідає темі й меті роботи. Високий рівень візуального	Форма загалом відповідає вимогам, але оформлення просте або перевантажене. Технічна якість достатня, хоча	Форма реалізована мінімально. Візуальне оформлення слабке, технічна якість посередня.	Форма не відповідає вимогам. Низька технічна якість або відсутність завершеного продукту.

	оформлення, якісний дизайн, коректне використання мультимедіа. Матеріал легко сприймається.	можливі дрібні недоліки (шрифти, звук, монтаж).	Присутні помітні недоліки, що ускладнюють сприйняття матеріалу.	Матеріал неможливо повноцінно переглянути чи оцінити.
4. Представлення проєкту	Виступ чіткий, впевнений, логічний. Студент демонструє глибоке володіння матеріалом, вміє аргументовано відповідати на запитання. Мова професійна, термінологія використана коректно.	Виступ загалом зрозумілий, але місцями невпевнений. Студент орієнтується в матеріалі, однак відповіді на запитання не завжди розгорнуті. Мовні огріхи не критичні.	Виступ слабо підготовлений. Відчувається читання з тексту або слайдів. Відповіді на запитання неповні або поверхневі.	Виступ відсутній або студент не орієнтується в матеріалі. Не здатен пояснити зміст роботи чи відповісти на запитання.
5. Дотримання академічної доброчесності	Робота виконана самостійно. Усі використані джерела (міжнародні медіа, аналітичні матеріали, статистика, візуальні матеріали) коректно ідентифіковані та зазначені. Відсутні ознаки плагіату. Продемонстровано етичне використання інформації, повагу до авторського права та професійних стандартів журналістики.	Робота загалом відповідає принципам академічної доброчесності. Джерела зазначені, однак оформлені неповно або неуніфіковано. Ознак свідомого плагіату немає, але присутні неточності в посиланнях або надмірне використання вторинних джерел без глибокого опрацювання.	Зафіксовано формальне дотримання принципів академічної доброчесності. Частина запозиченого матеріалу подана без належних посилань або з некоректним зазначенням джерел. Робота має ознаки компіляції, але без явного навмисного плагіату.	Виявлено грубі порушення академічної доброчесності: плагіат, подання чужої роботи як власної, відсутність посилань на джерела, фальсифікація матеріалів або використання заборонених практик. Робота не зараховується незалежно від інших критеріїв.

ТЕМИ ТА ПЛАНИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1

Міжнародна журналістика в системі міжнародних відносин

План

1. Міжнародні комунікації: суть, типи, складові, особливості сучасного розвитку.
2. Специфіка міжкультурної комунікації та її значення для міжнародної журналістики.
3. Журналістика як складова міжнародної політичної, економічної, культурної взаємодії між державами світу.
4. Розвиток та функціонування сучасних мас-медіа у світі: основні тенденції.
5. Підсумки заняття.

Завдання для лабораторної роботи:

- 1) опрацювати питання теми, підготуватися до усного опитування;
- 2) підготувати проєкт (у відеоформаті чи презентацію) одного з пунктів плану і презентувати його;
- 3) виконати вправу: обрати по 3 найпопулярніших медіа Європи, Азії, Африки, Австралії, Північної Америки, Південної Америки та умовно показати їх на карті, визначивши країну та місто головного офісу чи редакції;
- 4) групова активність: студенти діляться на групи, кожна з яких готує по кілька прикладів (4-5) невербальних засобів комунікації різних народів світу, що можуть бути бар'єрами міжнародного інформаційного обміну; завдання інших груп – вгадати зміст жесту, предмету чи міміки й аудиторію несприйняття.

Література

1. Що варто знати про найбільші світові медіа. Онлайн-посібник/ за ред. Дуцик Д., Бобровська О., Таравська В. Київ, 2024. URL: <https://e-courses.jta.com.ua/e-manuals/svitovi-media/>
2. Міжнародна журналістика : конспект лекцій для студ. спец. 061 "Журналістика" всіх форм навчання / І. Р. Жиленко. Суми : Сумський державний університет, 2023. 191 с.
3. Зернецька О. В. Глобальна комунікація : монографія. Київ: Наукова думка, 2017. 348 с.
4. Гресько О. В. Міжнародна журналістика: Навчально-методичний посібник. Київ : Грамота, 2019. 112 с.

Тема 2

Процеси концентрації та монополізації світових мас-медіа.

План

1. Глобалізація в сучасній міжнародній медіасистемі. Вплив економічних процесів у світі на медійну сферу.
1. Монополізація, концентрація та демасовізація світових мас-медіа.
2. Антимонопольне законодавство зарубіжних країн у сфері ЗМК.

3. Типи транснаціональних корпорацій. Види монополій у сучасній міжнародній медіасфері.

4. Підсумки заняття.

Завдання для лабораторної роботи:

1) опрацювати питання теми, підготуватися до усного опитування;
2) підготувати проєкт (у відеоформаті чи презентацію) одного з пунктів плану і презентувати його;

3) на основі опрацьованого лекційного матеріалу та додаткових джерел, взяти участь у дискусії, обговоривши наступні питання щодо культурної глобалізації (КГ):

- КГ обмежує чи знищує національні культури загалом?

- КГ руйнує національні ЗМІ чи дозволяє вільне поширення національних культур та ідей через медіа?

- КГ штовхає до посилення чи послаблення самобутності народів та національних культурних особливостей?

- чи впливає КГ на політичні процеси в країнах світу?

- КГ сприяє економічному розвитку країн? Чи ні?

- КГ сприяє привнесенню в менш розвинені країни новітні послуги, продукти, технології тощо і шкодить цим?

4) виконати групову вправу. Кожна група студентів (2-3) отримує набір понять: горизонтальна концентрація, вертикальна інтеграція, кросмедійна концентрація, демасовізація. Завдання: дати визначення кожному поняттю; підібрати приклад зі світової медіапрактики; пояснити, як це впливає на аудиторію. Приклади для аналізу: Disney, Comcast, Warner Bros. Discovery, Netflix, Meta, Alphabet (Google).

Література

1. Що варто знати про найбільші світові медіа. Онлайн-посібник / за ред. Дуцик Д., Бобровська О., Таравська В. Київ, 2024. URL: <https://e-courses.jta.com.ua/e-manuals/svitovi-media/>

2. Міжнародна журналістика : конспект лекцій для студ. спец. 061 "Журналістика" всіх форм навчання / І. Р. Жиленко. Суми : Сумський державний університет, 2023. 191 с.

3. Зернецька О. В. Глобальна комунікація : монографія. Київ: Наукова думка, 2017. 348 с.

4. Гресько О. В. Міжнародна журналістика: Навчально-методичний посібник. Київ : Грамота, 2019. 112 с.

Тема 3

Міжнародні медіахолдинги

План

1. Світові медіакомпанії та їх діяльність. Поняття про міжнародну пресу.

2. Міжнародні телерадіокомпанії. Телебачення зарубіжних країн у структурі світової журналістики. Особливості функціонування та розвитку найбільших телекорпорацій світу.
3. Видатні світові журналісти-телевізійники та їх роль у розвитку міжнародного телемовлення.
4. Найпопулярніші он-лайн ресурси світу.
5. Підсумки заняття

Завдання для лабораторної роботи:

- 1) опрацювати питання теми, підготуватися до усного опитування;
- 2) підготувати проєкт (у відеоформаті чи презентацію) одного із пунктів плану і презентувати його;
- 3) підготуватися до групової вправи «Телебачення без кордонів». Для аналізу група студентів обирає телерадіокомпанії: BBC World News, CNN International, Al Jazeera English, France 24, Deutsche Welle (або на вибір студентів). Досліджуються умови створення, структура компанії та головного інформаційного ресурсу, програмна сітка, найрейтинговіші програми й ведучі, мова та стиль подачі новин, принципи дотримання професійних стандартів, скандальні кейси, загальна роль у міжнародних відносинах. Презентувати дослідження.
- 4) створити інформаційні повідомлення для міні-словника відомих міжнародних журналістів-телевізійників Крістіана Аманпура, Андерсона Купера, Мішель Хусейн, Ларрі Кінга, Фаріда Закарія, Різ Хан та інших на вибір студентів.

Література

1. Що варто знати про найбільші світові медіа. Онлайн-посібник / за ред. Дуцик Д., Бобровська О., Таравська В. Київ, 2024. URL: <https://e-courses.jta.com.ua/e-manuals/svitovi-media/>
2. Міжнародна журналістика : конспект лекцій для студ. спец. 061 "Журналістика" всіх форм навчання / І. Р. Жиленко. Суми : Сумський державний університет, 2023. 191 с.
3. Міжнародна інформація: терміни і коментарі. Навчальний посібник / Макаренко Є.А., Рижков М.М., Кучмій О.П., Фролова О.М. Вид. 4-те, доповн. та переробл. Київ: Вадекс, 2022. 536 с.
4. Гресько О. В. Міжнародна журналістика: Навчально-методичний посібник. Київ : Грамота, 2019. 112 с.

Тема 4

Специфіка розвитку міжнародної преси: досвід Європи та США

План

1. Загальні тенденції становлення та функціонування сучасної преси країн Європи. Особливості функціонування та здобуття світового бренду міжнародних часописів.

2. Передумови становлення сучасної преси в США. Роль та значення міжнародних видань у глобалізаційних процесах журналістики.
3. Особливості функціонування світових видань журнального типу.
4. Сучасна трансформація преси в онлайн-формат.
5. Підсумки заняття.

Завдання для лабораторної роботи:

- 1) опрацювати питання теми, підготуватися до усного опитування;
- 2) підготувати проєкт (у відеоформаті чи презентацію) одного з пунктів плану і презентувати його;
- 3) виконати вправу «Модель сучасної преси». Кожен студент обирає одне видання (The Guardian, Le Monde, Der Spiegel, El País, Financial Times, The New York Times, The Washington Post, The Wall Street Journal, USA Today, The Economist, Time, Newsweek, National Geographic, The Atlantic. чи інші, запропоновані викладачем) або досліджує онлайн-версії друкованих видань. Завдання: з'ясувати країну походження та історичний контекст, тип видання, тематичну спеціалізацію, редакційну модель і стиль, причини міжнародної впізнаваності, український контекст. Результат: коротка усна презентація.

Література

1. Що варто знати про найбільші світові медіа. Онлайн-посібник / за ред. Дуцик Д., Бобровська О., Таравська В. Київ, 2024. URL: <https://e-courses.jta.com.ua/e-manuals/svitovi-media/>
2. Міжнародна журналістика : конспект лекцій для студ. спец. 061 "Журналістика" всіх форм навчання / І. Р. Жиленко. Суми : Сумський державний університет, 2023. 191 с.
3. Міжнародна інформація: терміни і коментарі. Навчальний посібник / Макарєнко Є.А., Рижков М.М., Кучмій О.П., Фролова О.М. Вид. 4-те, доповн. та переробл. Київ: Вадекс, 2022. 536 с.
4. Гресько О. В. Міжнародна журналістика: Навчально-методичний посібник. Київ : Грамота, 2019. 112 с.

Тема 5

Міжнародні журналістські організації

План

1. З історії створення міжнародного журналістського руху. Типологія журналістських організацій.
2. Сучасні міжнародні журналістські організації.
3. Діяльність журналістських організацій світового рівня щодо просвітництва, захисту свободи слова, прав журналістів, створення стандартів світової журналістики.

Завдання для лабораторної роботи:

- 1) опрацювати питання теми, підготуватися до усного опитування;

- 2) підготувати проєкт (у відеоформаті чи презентацію) одного з пунктів плану і презентувати його;
- 3) здійснити дослідження діяльності однієї чи кількох міжнародних журналістських організацій (IFJ (International Federation of Journalists), Reporters Without Borders (RSF), Committee to Protect Journalists (CPJ), UNESCO (медійний напрям), International Press Institute (IPI) чи інших), з'ясувавши історію створення, основні напрями діяльності, географію впливу, конкретні кейси на захист прав журналістів або інші ініціативи, останні медійні заяви тощо. Презентувати його.

Література

1. Що варто знати про найбільші світові медіа. Онлайн-посібник / за ред. Дуцик Д., Бобровська О., Таравська В. Київ, 2024. URL: <https://e-courses.jta.com.ua/e-manuals/svitovi-media/>
2. Міжнародна журналістика : конспект лекцій для студ. спец. 061 "Журналістика" всіх форм навчання / І. Р. Жиленко. Суми : Сумський державний університет, 2023. 191 с.
3. Міжнародна інформація: терміни і коментарі. Навчальний посібник / Макаренко Є.А., Рижков М.М., Кучмій О.П., Фролова О.М. Вид. 4-те, доповн. та переробл. Київ: Вадекс, 2022. 536 с.
4. Гресько О. В. Міжнародна журналістика: Навчально-методичний посібник. Київ : Грамота, 2019. 112 с.

Тема 6

Сучасні світові інформаційні агентства

План

1. Основні історичні етапи формування світових інформаційних агенцій.
2. Структура інформаційного агентства та роль в світовому інформаційному обміні.
3. Особливості роботи сучасних інформаційних агентств "Agence France Presse", "Associated press", "Reuters" тощо та їх специфіка.
4. Професійна специфіка роботи репортера міжнародного інформаційного агентства.
5. Підсумки заняття.

Завдання для лабораторної роботи:

- 1) опрацювати питання теми, підготуватися до усного опитування;
- 2) підготувати проєкт (у відеоформаті чи презентацію) одного з пунктів плану і презентувати його;
- 3) створити графічну карту (малюнок чи комп'ютерну версію) перерозподілу зон впливу міжнародних інформаційних агентств «Reuters», «Navas» та «Wolf», які

в 1870 році підписали договір про монопольну інформаційну діяльність у різних регіонах світу. Презентувати проєкт.

4) проаналізувати сайт одного з міжнародних інформаційних агентств за такими критеріями: структура, основні тематичні напрямки, головні актуальні новини, принципи редакційної політики, структура повідомлень, український контекст. Представити дослідження.

Література

1. Що варто знати про найбільші світові медіа. Онлайн-посібник / за ред. Дуцик Д., Бобровська О., Таравська В. Київ, 2024. URL: <https://e-courses.jta.com.ua/e-manuals/svitovi-media/>

2. Міжнародна журналістика : конспект лекцій для студ. спец. 061 "Журналістика" всіх форм навчання / І. Р. Жиленко. Суми : Сумський державний університет, 2023. 191 с.

3. Міжнародна інформація: терміни і коментарі. Навчальний посібник / Макаренко Є.А., Рижков М.М., Кучмій О.П., Фролова О.М. Вид. 4-те, доповн. та переробл. Київ: Вадекс, 2022. 536 с..

4. Гарматій О. В. Агенційна журналістика : навчальний посібник. Львів : Сполом, 2015. 176 с. URL: <https://ena.lpnu.ua:8443/server/api/core/bitstreams/7142e7c7-44b1-44e7-afd3-90fff393f313/content>

Тема 7

Правові та етичні основи функціонування сучасних світових медіа.

План

1. Поняття про міжнародне інформаційне право та правове поле журналістики країни.
2. Основні міжнародні правові акти у сфері інформації та захисту журналістів. Діяльність сучасних міжнародних організацій у сфері захисту прав журналістів та свободи слова.
3. Міжнародні етичні стандарти журналістики. Міжнародні етичні кодекси та принципи.
4. Поняття про саморегулювання ЗМІ за кордоном.
5. Дипломатичний етикет у роботі журналіста-міжнародника.
6. Підсумки заняття.

Завдання для лабораторної роботи:

- 1) опрацювати питання теми, підготуватися до усного опитування;
- 2) підготувати проєкт (у відеоформаті чи презентацію) одного з пунктів плану і презентувати його;
- 3) ознайомитися з документами: Загальною декларацією прав людини (ст. 19), Міжнародним пактом про громадянські і політичні права, Європейською конвенцією з прав людини, резолюціями ООН та UNESCO щодо безпеки журналістів. Визначити, які гарантії надаються журналістам та які обов'язки вони передбачають. Представити дослідження.

4) дослідити одну з кейс-історій із міжнародної журналістської практики про роботу з анонімними джерелами, висвітлення збройного конфлікту, використання шокуючих зображень, баланс між швидкістю й точністю чи інші на вибір і вирішити дилему, спираючись на Декларацію принципів журналістської етики IFJ чи редакційні кодекси міжнародних медіа (BBC, Reuters). Представити дослідження.

Література

1. Що варто знати про найбільші світові медіа. Онлайн-посібник / за ред. Дуцик Д., Бобровська О., Таравська В. Київ, 2024. URL: <https://e-courses.jta.com.ua/e-manuals/svitovi-media/>
2. Міжнародна журналістика : конспект лекцій для студ. спец. 061 "Журналістика" всіх форм навчання / І. Р. Жиленко. Суми : Сумський державний університет, 2023. 191 с.
3. Головка О. Медіабезпека людини: засади інформаційно-правової політики: монографія Київ: Видавничий дім «АртЕк». 2019. 168 с.
4. Гресько О. В. Міжнародна журналістика: Навчально-методичний посібник. Київ : Грамота, 2019. 112 с.

Тема 8

Професійні особливості роботи сучасного журналіста-міжнародника.

План

1. Журналіст-міжнародник у системі сучасних світових мас-медіа: загальні аспекти та вимоги.
2. Особливості пошуку місця роботи для журналіста-міжнародника.
3. Процес акредитації журналіста за кордоном та зарубіжного кореспондента в Україні. Міжнародна прес-карта журналіста.
4. Підсумки заняття

Завдання для лабораторної роботи:

- 1) опрацювати питання теми, підготуватися до усного опитування;
- 2) підготувати проєкт (у відеоформаті чи презентацію) одного із пунктів плану і презентувати його;
- 3) виконати групову вправу «Огляд міжнародних новин»: студенти діляться на групи, кожна з яких обирає частину світу (методом жеребкування), про яку буде збирати інформацію; при цьому кожен здобувач опрацьовує 5 новин з єдиної обраної країни. У результаті кожна група створює огляд новин певного регіону і презентує його.
- 4) виконати вправу «Профіль професії». На основі лекційного матеріалу та додаткової літератури, створити профіль ідеального журналіста-міжнародника за напрямками: знання і навички, мовна підготовка, цифрові компетентності, етична відповідальність, психологічна стійкість. Проаналізувати приклади відкритих вакансій міжнародних медіа (BBC, Reuters, AFP, Al Jazeera), інформаційних агентств, міжнародних організації (UN, OSCE, NGOs), фриланс-

платформ і визначити вимоги до кореспондентів та репортерів. Об'єднати усі критерії в єдиний проєкт-презентацію. Додатково зіставити з власними компетентностями й сформулювати план професійного розвитку (усно). Представити дослідження.

Література

1. Що варто знати про найбільші світові медіа. Онлайн-посібник / за ред. Дуцик Д., Бобровська О., Таравська В. Київ, 2024. URL: <https://e-courses.jta.com.ua/e-manuals/svitovi-media/>
2. Міжнародна журналістика : конспект лекцій для студ. спец. 061 "Журналістика" всіх форм навчання / І. Р. Жиленко. Суми : Сумський державний університет, 2023. 191 с.
3. Голуб О. П. Медіакомпас: путівник професійного журналіста. Практичний посібник / Інститут масової інформації. Київ : ТОВ "Софія-А", 2016. 184 с. URL : <https://imi.org.ua/wpcontent/uploads/2017/06/Mediakompas.pdf>
4. Гресько О. В. Міжнародна журналістика: Навчально-методичний посібник. Київ : Грамота, 2019. 112 с.

Тема 9

Професійні особливості підготовки публікацій для світових медіа.

План

1. Основні вимоги до журналістських матеріалів у сучасному світовому медійному просторі.
2. Критерії відбору новин та джерела інформації в роботі журналіста-міжнародника.
3. Аудиторна орієнтація та питання публіцистичного стилю в підготовці публікацій у міжнародній журналістиці.
4. Специфіка підготовки публікацій на міжнародну тему для українських медіа.
5. Підсумки заняття.

Завдання для лабораторної роботи:

- 1) опрацювати питання теми, підготуватися до усного опитування;
- 2) опрацювати редакційні принципи роботи журналістів: Reuters Handbook of Journalism, BBC Editorial Guidelines, AP Stylebook, розміщені на сайтах відповідних агентств. Виокремити ключові вимоги (точність, баланс, нейтральність). Пояснити, як вони впливають на структуру тексту. Знайти та навести приклади дотримання або порушення стандартів (2-3 кейси).
- 3) виконати вправу: підготувати по 5 актуальних новин із різних країн світу, окрім країн Європи та США (кожен студент обирає різну країну). Із них обрати 3 повідомлення, які потрібно адаптувати (зокрема доповнити важливою інформацією) для глобального англomовного медіа, європейського аналітичного видання та українського суспільно-політичного медіа. Враховуються тональність, лексика, контекст. Презентувати дослідження.

Література

1. Що варто знати про найбільші світові медіа. Онлайн-посібник / за ред. Дуцик Д., Бобровська О., Таравська В. Київ, 2024. URL: <https://e-courses.jta.com.ua/e-manuals/svitovi-media/>
2. Міжнародна журналістика : конспект лекцій для студ. спец. 061 "Журналістика" всіх форм навчання / І. Р. Жиленко. Суми : Сумський державний університет, 2023. 191 с.
3. Голуб О. П. Медіакомпас: путівник професійного журналіста. Практичний посібник / Інститут масової інформації. Київ : ТОВ "Софія-А", 2016. 184 с. URL : <https://imi.org.ua/wpcontent/uploads/2017/06/Mediakompas.pdf>
4. Гресько О. В. Міжнародна журналістика: Навчально-методичний посібник. Київ : Грамота, 2019. 112 с.

Тема 10

Специфіка роботи журналіста-міжнародника в зоні військового конфлікту (частина 1)

План

1. Поняття «воєнний конфлікт» і журналістська діяльність в юридичному аспекті.
2. Стандарти роботи журналіста в гарячих точках, вироблені міжнародними організаціями.
3. Військові та медичні організаційно-практичні рекомендації для журналістів у зоні бойових дій.
4. Підсумки заняття.

Завдання для лабораторної роботи:

- 1) опрацювати питання теми, підготуватися до усного опитування;
- 2) підготувати проєкт (у відеоформаті чи презентацію) одного з пунктів плану і презентувати його;
- 3) опрацювати рекомендації щодо роботи журналістів у зонах воєнних конфліктів від IFJ (International Federation of Journalists), CPJ (Committee to Protect Journalists), ICRC (Міжнародний комітет Червоного Хреста), редакційні стандарти Reuters, BBC. Завдання: виокремити ключові принципи; пояснити їхню практичну реалізацію; визначити наслідки порушення стандартів;
- 4) на основі аналізу рекомендацій міжнародних організацій, медіа та Міністерства оборони України створити чек-лист журналіста перед виїздом у зону бойових дій за такими критеріями: індивідуальні засоби захисту, мінна безпека, поведінка під обстрілом, базова домедична допомога, евакуаційні протоколи.

Література

1. Андрусечко П., Коваленко А. Від Революції Гідності до повномасштабної війни: як журналісти набували досвіду в реальних умовах: практичний посібник / за загал. ред. В. Іванова. Київ : Центр вільної преси, 2024. 56 с. URL:

https://www.aup.com.ua/wp-content/uploads/2024/10/Military-journalist-handbook_e-publishing.pdf

2. Міжнародна журналістика : конспект лекцій для студ. спец. 061 "Журналістика" всіх форм навчання / І. Р. Жиленко. Суми : Сумський державний університет, 2023. 191 с.

3. Інформаційна гігієна та медіаосвіта: що нового в умовах воєнного часу. Навчально-методичний посібник / за редакцією Волошенюк О. В., Іванова В. Ф., Євтушенко Р. І. Київ : Академія української преси, Центр вільної преси, 2023. 44 с. URL.: <https://www.aup.com.ua/book-review/informaciyna-gigiena-ta-mediaosvita/>

4. Гібридна війна і журналістика. Проблеми інформаційної безпеки : навчальний посібник / за заг. ред. В. О. Жадька. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2018. 356 с. URL: <http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/25593/Shevchuk%20264271.pdf?sequence=1>

Тема 11

Специфіка роботи журналіста-міжнародника в зоні військового конфлікту (частина 2)

План

1. Особливості збору інформації в зоні бойових дій.
2. Міжнародні рекомендації для воєнних кореспондентів щодо інтерв'ювання військових, ветеранів, цивільних, що постраждали від війни.
3. Методи аналізу та репрезентації матеріалу, зібраного в зоні міжнародного конфлікту.
4. Досвід українських журналістів-міжнародників у зоні військового конфлікту.

Завдання для лабораторної роботи:

- 1) опрацювати питання теми, підготуватися до усного опитування;
- 2) підготувати проєкт (у відеоформаті чи презентацію) одного з пунктів плану і презентувати його;
- 3) обрати воєнний матеріал українського та світового медіа на єдину тему і порівняти подачу інформації, акценти й мовно-стилістичні особливості. Представити дослідження;
- 4) підготувати есе на тему «Етичні виклики інтерв'ювання в умовах війни», опрацювавши публікації українських медійників-практиків, медіаекспертів про специфіку роботи з ветеранами, ВПО та постраждалими від окупації громадянами (вказати джерело). Представити власне дослідження.

Література

1. Андрусечко П., Коваленко А. Від Революції Гідності до повномасштабної війни: як журналісти набували досвіду в реальних умовах: практичний посібник/ за загал. ред. В. Іванова. Київ : Центр вільної преси, 2024. 56 с. URL: https://www.aup.com.ua/wp-content/uploads/2024/10/Military-journalist-handbook_e-publishing.pdf

2. Міжнародна журналістика: конспект лекцій для студ. спец. 061 "Журналістика" всіх форм навчання / І. Р. Жиленко. Суми: Сумський державний університет, 2023. 191 с.
3. Інформаційна гігієна та медіаосвіта: що нового в умовах воєнного часу. Навчально-методичний посібник / за редакцією Волошенюк О. В., Іванова В. Ф., Євтушенко Р. І. Київ : Академія української преси, Центр вільної преси, 2023. 44 с. URL.: <https://www.aup.com.ua/book-review/informaciyna-gigiena-ta-mediaosvita/>
4. Гібридна війна і журналістика. Проблеми інформаційної безпеки : навчальний посібник / за заг. ред. В. О. Жадька. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2018. 356 с. URL: <http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/25593/Shevchuk%20264-271.pdf?sequence=1>

Тема 12

Цензура та пропаганда як явища у світовому інфопросторі та світові медіа План

1. Сучасні світові медіа та система цензури держав: загальні аспекти.
2. Специфіка цензури в КНР як приклад державного контролю за медіасферою.
3. Пропаганда як засіб впливу на міжнародну громадську думку (основні інструменти та методи)
4. Міжнародно-правова відповідальність за пропаганду війни.
5. Підсумки заняття

Завдання для лабораторної роботи:

- 1) опрацювати питання теми, підготуватися до усного опитування;
- 2) підготувати проєкт (у відеоформаті чи презентацію) одного із пунктів плану і презентувати його;
- 3) знайти та опрацювати інформацію про використання методу Овертона у впливі на громадську думку, підготувати кілька кейсів з медіа (2-3) про можливе його застосування. Представити дослідження;
- 4) створити аналітичну нотатку журналіста (короткий аналітичний текст, 600-800 слів), обравши одну з тем: «Чому цензура не завжди виглядає як заборона?», «Пропаганда війни і свобода слова: де межа?», «Фреймінг у сучасних міжнародних медіа щодо війни в Україні». Критерії оцінювання: аналітична глибина, коректність термінології, вміння відрізнити факт від наративу, опора на міжнародний контекст, логічність і аргументованість висновків. Представити дослідження.

Література

1. Що варто знати про найбільші світові медіа. Онлайн-посібник / за ред. Дуцик Д., Бобровська О., Таравська В. Київ, 2024. URL: <https://e-courses.jta.com.ua/e-manuals/svitovi-media/>

2. Міжнародна журналістика : конспект лекцій для студ. спец. 061 "Журналістика" всіх форм навчання / І. Р. Жиленко. Суми : Сумський державний університет, 2023. 191 с.
3. Інформаційна гігієна та медіаосвіта: що нового в умовах воєнного часу. Навчально-методичний посібник / за редакцією Волошенюк О. В., Іванова В. Ф., Євтушенко Р. І. Київ : Академія української преси, Центр вільної преси, 2023. 44 с. URL.: <https://www.aup.com.ua/book-review/informaciyna-gigiena-ta-mediaosvita/>
4. Гібридна війна і журналістика. Проблеми інформаційної безпеки : навчальний посібник / за заг. ред. В. О. Жадька. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2018. 356 с. URL: <http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/25593/Shevchuk%20264-271.pdf?sequence=1>

Тема 13

Формування міжнародного інформаційного іміджу держави та інформаційна політика в глобальному медіапросторі

План

1. Поняття міжнародного інформаційного іміджу держави.
2. Інформаційна політика держави в міжнародному вимірі (поняття, напрями, інституції).
3. Кризові комунікації та імідж держав.
4. Україна в системі формування міжнародного інформаційного іміджу.
5. Підсумки заняття.

Завдання для лабораторної роботи:

- 1) опрацювати питання теми, підготуватися до усного опитування;
- 2) підготувати проєкт (у відеоформаті чи презентацію) одного з пунктів плану і презентувати його;
- 3) виконати завдання «Аудит міжнародного медіаобразу держави» у форматі аналітичної таблиці та висновку до неї. Завдання обрати одну державу (США / Китай / Україна / Німеччина / Японія — на вибір) і проаналізувати її образ у трьох міжнародних медіа (англомовних або ін. на вибір), обравши однакові часові рамки (кілька днів, тиждень, місяць). Критерії аналізу:
  - домінантні теми;
  - тональність (позитивна / нейтральна / негативна);
  - ключові фрейми;
  - основні особи;
  - сталі наративи.

Інформацію сформувати в таблицю, доповнити аналітичним висновком (400–500 слів) «Який міжнародний інформаційний імідж має держава і чому?».

Література

1. Що варто знати про найбільші світові медіа. Онлайн-посібник / за ред. Дуцик Д., Бобровська О., Таравська В. Київ, 2024. URL: <https://e-courses.jta.com.ua/e-manuals/svitovi-media/>
2. Міжнародна журналістика : конспект лекцій для студ. спец. 061 "Журналістика" всіх форм навчання / І. Р. Жиленко. Суми : Сумський державний університет, 2023. 191 с.
3. Стратегія публічної дипломатії Міністерства закордонних справ України 2021-2025 / упорядн.: Дмитро Кулеба, Еміне Джапарова, Марія Липяцька та ін. Київ, 2021.
URL.:<https://mfa.gov.ua/storage/app/sites/1/%D0%A1%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%B3%D1%96%D1%97/public-diplomacy-strategy.pdf>
4. Данилевич А. Інформаційний імідж і образ України у друкованих ЗМІ Німеччини: на межі понять. Медіапростір, 2017. Випуск 10. С. 85–91. URL : <http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/9362/1/13Danylevych.pdf>
5. Гібридна війна і журналістика. Проблеми інформаційної безпеки : навчальний посібник / за заг. ред. В. О. Жадька. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2018. 356 с. URL: <http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/25593/Shevchuk%20264-271.pdf?sequence=1>

Теми для додаткових творчих проєктів

1. Міжкультурна невербальна комунікація та офіційні міжнародні відносини.
2. Між свободою слова і державною безпекою: як уряди формують порядок денний світових медіа.
3. Етнотолерантність у науковому дискурсі. Медіа світу та етнотолерантність.
4. Правда на експорт: міжнародні медіа як інструмент м'якої сили.
5. Роль медіавласника Руперта Мердока в монополізаційних процесах у медіапросторі.
6. Мовчазні континенти: які регіони світу залишаються поза увагою міжнародних медіа і чому?
7. Економічні передумови існування сучасного ЗМІ: зарубіжний досвід.
8. Журналіст під тиском: переслідування, вигнання і самоцензура в глобальних медіа.
9. Репортер як бренд: коли ім'я журналіста сильніше за медіа.

10. Міжнародні транснаціональні медіакомпанії: досвід роботи в кризових умовах.
11. Міжнародні журналістські організації та питання безпеки журналістів у гарячих точках.
12. «Репортери без кордонів» у боротьбі за права журналістів у період російсько-української війни.
13. Особливості розвитку та сучасної інформаційної політики інформаційного ресурсу «New York Times» США.
14. Особливості розвитку та сучасної інформаційної політики інформаційного ресурсу «The Economist» Великобританії.
15. Особливості розвитку та сучасної інформаційної політики інформаційного ресурсу «China Daily» Китаю.
16. Сучасні арабські медіа: проблеми функціонування.
17. Міжнародна телекомпанія «Al Jazeera»: розвиток, сучасна інформаційна політика.
18. Трансформація міжнародних інформаційних агенств.
19. Діяльність Європейського суду з прав людини у сфері захисту прав журналістів.
20. Саморегулювання в міжнародній журналістиці: практика застосування та проблемні питання.
21. Досвід роботи українських журналістів у міжнародній журналістиці.
22. Міжнародна журналістика у форматі ТікТок: спрощення чи нова мова глобальних новин?
23. Подкасти замість кореспондентів: як змінюється міжнародна аналітика.
24. Одна подія — різні світи: як міжнародні медіа різних країн описують одну й ту саму кризу.
25. Сучасні міжнародні конфлікти крізь призму роботи журналістів: реальний досвід фахівців.
26. Сучасна китайська модель цензури в Інтернеті та її специфіка.
27. Інструменти сучасної російської пропаганди за кордоном.

28. Особливості підготовки журналістів до роботи у військових зонах (рекомендації Міністерства оборони України).

Література до курсу

1. Андрусечко П., Коваленко А. Від Революції Гідності до повномасштабної війни: як журналісти набували досвіду в реальних умовах: практичний посібник/ за загал. ред. В. Іванова. Київ : Центр вільної преси, 2024. 56 с. URL: https://www.aup.com.ua/wp-content/uploads/2024/10/Military-journalist-handbook_e-publishing.pdf
2. Бежнар Г.П. Теорія масової культури: курс лекцій: навчальний посібник [електронне видання]. Київ, 2020. 49 с.
3. Бондаренко Ю.С. Альтернативна преса сучасної Німеччини (особливості функціонування, редакційна політика, місце в національній системі медіа): дис. канд. наук із соц. ком. Суми, 2017. URL: https://lnu.edu.ua/wpcontent/uploads/2017/09/dis_bondarenko.pdf
4. Вайшинберг З. Журналістика та медіа: Довідник / Зігфрід Вайшенберг, Ганс Й. Кляйнштойбер, Бернард Пьорксен / Перекл. з нім. П. Демешко та К. Макєєв; за заг. ред. В.Ф. Іванова, О.В. Волошенюк. Київ: Центр Вільної преси, Академія Української преси, 2011. С.160-167.
5. Гарматій О. В. Агенційна журналістика : навчальний посібник. Львів : Сполом, 2015. 176 с. URL: <https://ena.lpnu.ua:8443/server/api/core/bitstreams/7142e7c7-44b1-44e7-afd3-90fff393f313/content>
6. Гібридна війна і журналістика. Проблеми інформаційної безпеки : навчальний посібник / за заг. ред. В. О. Жадька. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2018. 356 с. URL: <http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/25593/Shevchuk%20264-271.pdf?sequence=1>
7. Головка О. Медіабезпека людини: засади інформаційно-правової політики: монографія. Київ: Видавничий дім «АртЕк». 2019. 168 с.

8. Голуб О. П. Медіакомпас: путівник професійного журналіста. Практичний посібник / Інститут масової інформації. Київ : ТОВ “Софія-А”, 2016. 184 с. URL : <https://imi.org.ua/wpcontent/uploads/2017/06/Mediakompas.pdf>
9. Гресько О. В. Міжнародна журналістика: Навчально-методичний посібник. Київ : Грамота, 2019. 112 с.
10. Данилевич А. Інформаційний імідж і образ України у друкованих ЗМІ Німеччини: на межі понять. *Mediaпростір*, 2017. Випуск 10. С. 85–91. URL : <http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/9362/1/13Danylevych.pdf>
11. Діпфейк та дезінформація : практ. посіб. / Агнешка М. Вальорска ; пер. з нім. В. Олійника. Київ : Академія української преси ; Центр Вільної Преси, 2020. 36 с. URL.: <https://www.aup.com.ua/book-review/dipfeyk-ta-dezinformaciya-valorska-m/>
12. Історія зарубіжної журналістики (XVIII — початок ХХ століття): матеріали до курсу. Навчально-методичний посібник / Уклад. Барчан О.В. Ужгород: Говерла, 2021. 39 с.
13. Історія зарубіжної журналістики. Частина I (від зародження до XVII століття). Навчально-методичний посібник для проведення практичних занять (для студентів відділення журналістики) / Уклад. Барчан Олеся. Ужгород: Говерла, 2021. 36 с.
14. Історія зарубіжної журналістики: навчально-методичний посібник для студентів спеціальності 061 «Журналістика» / Уклад. Барчан Олеся. Ужгород, 2024. 64 с. <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/87174>
15. Історія сучасного світу. Соціально-політична історія XV – початку ХХІ століть: навч посіб / За ред. Ю. Горбаня. Київ: Знання, 2012. 438 с.
16. Іванов В. Журналістська етика: підручник. 3-є вид., випр. Київ : Видавничополіграфічний центр „Київський університет”, 2008. 224 с.
17. Жиленко І. Р. Історія зарубіжної журналістики (від античності до II пол. XVIII ст.) : навч. посіб. Суми : СумДУ, 2010. 285 с.
18. Жиленко І. Р. Медійні процеси XVII–XVIII століть: навчальний посібник. Суми: Сумський державний університет, 2021. 189 с.

19. Жиленко І. Р. Світові медійні процеси часів Середньовіччя й Відродження: навчальний посібник. Суми: Сумський державний університет, 2021. 163 с.
20. Житарюк М. Теорії та моделі масової інформації (Масова комунікація) : навч.-метод. посібник. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2018. 244 с. URL: <https://journ.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/S-959-LNU-Zhytariuk-BLOK.pdf>
21. Зернецька О. В. Глобальна комунікація : монографія. Київ: Наукова думка, 2017. 348 с.
22. *Збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції «Інформаційна безпека: сучасний стан, проблеми та перспективи»* [Електронний ресурс] / за заг. ред. О. В. Віннічук. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2023. 113 с.
23. Інформаційна гігієна та медіаосвіта: що нового в умовах воєнного часу. Навчально-методичний посібник / за редакцією Волошенюк О. В., Іванова В. Ф., Євтушенко Р. І. Київ : Академія української преси, Центр вільної преси, 2023. 44 с. URL.: <https://www.aup.com.ua/book-review/informaciyna-gigiena-ta-mediaosvita/>
24. Історія засобів масової інформації. Від кременя до кремнію / Під. ред. Дж. Джованніні. Турин: Gutenberg 2000, 1984. – 208 с.
25. Лалл Дж. Мас-медіа, комунікація, культура: глобальний підхід / Пер. з англ. Київ: „К.І.С.”, 2002. 264 с.
26. Міжнародна інформація: терміни і коментарі. Навчальний посібник / Макаренко Є.А., Рижков М.М., Кучмії О.П., Фролова О.М. Вид. 4-те, доповн. та переробл. Київ: Вадекс, 2022. 536 с.
27. Міжнародна журналістика : конспект лекцій для студ. спец. 061 "Журналістика" всіх форм навчання / І. Р. Жиленко. Суми : Сумський державний університет, 2023. 191 с.

28. Міжнародні стандарти забезпечення свободи вираження поглядів. *Збірник публікацій Артиклю 19* / За ред. Тараса Шевченка, Тетяни Олексіюк. Київ: Фенікс, 2008. 224 с.
29. Міжнародне право: Основні галузі: Підручник / За ред. В.Г. Буткевича. К.: Либідь, 2004. 816 с.
30. Ожеван М.А. Глобальна війна гранд-нарративів у сучасну добу // Стратегічні комунікації в міжнародних відносинах. Монографія. Київ. : Вадекс, 2019. 442 с.
31. Почепцов Г. Г., Чукут С. А. Інформаційна політика: Навч посіб. 2-ге вид. Київ: Знання, 2008. 663 с.
32. Про основні засади забезпечення кібербезпеки України, Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2163-19> (дата звернення 01.04.2024).
33. Романюк О.М. Заручники інформації. Посібник з безпеки для українських журналістів. Київ: Такі справи, 2007. 168 с.
34. Рубанець О. Інформаційне суспільство: когнітивний креатив постнекласичних досліджень: Монографія . Київ: ПАРАПАН, 2006. 420 с.
35. Срібняк І. Історія журналістики: виникнення та розвиток новинних мас-медіа в країнах Європи, Азії та Північної Америки (XVII-XX ст.). Підручник для студентів вищих навчальних закладів / МОН України; ДУ «Інститут всесвітньої історії НАН України»; Київський університет імені Бориса Грінченка (2-ге вид., перероб.). Київ: Міжнародний науково-освітній консорціум імені Люсьєна Февра, 2018. 156 с. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/25608/1/I_Sribnyak_IZh_2018_IFF.pdf
36. Стратегія публічної дипломатії Міністерства закордонних справ України 2021-2025 / упорядн.: Дмитро Кулеба, Еміне Джапарова, Марія Липяцька, та ін. Київ, 2021. URL.:<https://mfa.gov.ua/storage/app/sites/1/%D0%A1%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%B3%D1%96%D1%97/public-diplomacy-strategy.pdf>

37. *Традиційні і нові медіа: від історії до сучасності* : збірник матеріалів звітної наукової конференції за 2019 рік (секція «Журналістики») / упоряд. Андрій Яценко. Львів: Простір-М, 2020. 136 с. URL: <https://journ.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/10/Zbirnyk-tez-zvitnoi-konferentsii-za-2019-rik-1.pdf>
38. Що варто знати про найбільші світові медіа. Онлайн-посібник / за ред. Дуцик Д., Бобровська О., Таравська В. Київ, 2024. URL: <https://e-courses.jta.com.ua/e-manuals/svitovi-media/>

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. Електронний репозитарій ДВНЗ «Ужгородський національний університет». URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/home.jsp?locale=uk>
2. Наукова електронна бібліотека Національної бібліотеки ім. В. Вернадського URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
3. Сервіс для пошуку наукових джерел Google Scholar. URL: <https://scholar.google.com.ua>.
4. Сайт Львівської ННБУ ім. В. Стефаніка. URL: <http://aleph.lsl.lviv.ua:8991/F>
5. Сайт бібліотеки Інституту журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка. URL: <http://www.journ.univ.kiev.ua>
6. Організація „Репортери без кордонів”. URL: <http://en.rsf.org>
7. Світова організація журналістської освіти. URL: <http://wjec.ou.edu>
8. Асоціація європейських журналістів (українська секція) URL: <http://www.aej.org.ua>
9. Коледж журналістики BBC. URL: <http://www.bbc.co.uk/academy/collegeofjournalizm>
10. Школа репортера BBC. URL: <http://www.bbc.co.uk/schoolreport>
11. Міжнародна федерація журналістів. URL: <http://www.ifj.org>

ПИТАННЯ ДО ІСПИТУ З КУРСУ «СУЧАСНІ СВІТОВІ МЕДІА»

1. Загальні тенденції розвитку зарубіжної журналістики та світових медіа.
2. Економічний фактор трансформації ЗМК.
3. Технологічний прогрес у роботі сучасного журналіста.
4. Трансформація традиційних ЗМІ. Нові медіа.
5. Міжнародні комунікації: суть, типи, складові, особливості сучасного розвитку.
6. Специфіка міжкультурної комунікації та її значення для міжнародної журналістики.
7. Журналістика як складова міжнародної політичної, економічної, культурної взаємодії між державами світу.
8. Монополізація, концентрація та демасовізація світових мас-медіа.
9. Антимонопольне законодавство зарубіжних країн у сфері ЗМК.
10. Типи транснаціональних корпорацій. Види монополій у сучасній міжнародній медіасфері.
11. Світові медіа компанії та їх діяльність: загальні аспекти.
12. Специфіка діяльності міжнародної преси: загальні аспекти.
13. Міжнародні телерадіокорпорації: загальні аспекти.
14. Найпопулярніші он-лайн ресурси світу: загальні аспекти.
15. Телебачення зарубіжних країн у структурі світової журналістики.
16. Особливості функціонування та розвитку найбільших телекорпорацій світу
17. Видатні світові журналісти-телевізійники та їх роль у розвитку міжнародного телемовлення.
18. Основні передумови виникнення сучасної преси Великобританії.
19. Передумови виникнення сучасної преси в США.
20. Історія створення міжнародного журналістського руху.
21. Типологія журналістських організацій.
22. Сучасні міжнародні журналістські організації.

23. Діяльність журналістських організацій у сфері створення етичних стандартів світової журналістики та боротьбі за свободу слова.
24. Роль міжнародного інформаційного агентства в світовому інформаційному обміні. Особливості роботи сучасних інформаційних агентств “Agence France Presse”, “Associated press” тощо
25. Інформаційні агентства “Reuters” та “Blumberg” та їх специфіка.
26. Професійна специфіка роботи репортера міжнародного інформаційного агентства.
27. Основні характеристики сучасного інтернет-ЗМІ. Найбільші онлайн-ресурси світу та їх функціональні особливості.
28. Економічний аспект функціонування цифрової журналістики.
29. Просування в інтернеті для ЗМІ: засоби та методи.
30. Поняття про міжнародне інформаційне право та правове поле журналістики країни.
31. Основні міжнародні правові акти у сфері інформації та захисту журналістів.
32. Діяльність сучасних міжнародних організацій у сфері захисту прав журналістів та свободи слова.
33. Міжнародні етичні стандарти журналістики.
34. Міжнародні етичні кодекси та принципи.
35. Поняття про саморегулювання ЗМІ за кордоном.
36. Дипломатичний етикет у роботі журналіста-міжнародника: основні вимоги.
37. Журналіст-міжнародник у системі сучасних світових мас-медіа: загальні аспекти.
38. Специфіка підготовки публікацій на міжнародну тему для українських медіа.
39. Особливості пошуку місця роботи для журналіста-міжнародника.
40. Особливості процесу акредитації журналіста за кордоном та зарубіжного кореспондента в Україні.

41. Міжнародна прес-карта журналіста.
42. Основні вимоги до сучасного журналіста-міжнародника.
43. Критерії відбору новин та джерела інформації в роботі журналіста-міжнародника.
44. Аудиторна орієнтація та питання публіцистичного стилю в підготовці публікацій у міжнародній журналістиці.
45. Поняття «воєнний конфлікт» і журналістська діяльність в юридичному аспекті.
46. Стандарти роботи журналіста в гарячих точках, вироблені міжнародними організаціями.
47. Військові та медичні організаційно-практичні рекомендації для журналістів у зоні бойових дій.
48. Особливості збору інформації в зоні бойових дій.
49. Рекомендації для воєнних кореспондентів щодо роботи з військовими, ветеранами, цивільними, що постраждали від війни.
50. Аналіз та репрезентація матеріалу, зібраного в зоні міжнародного конфлікту.
51. Досвід українських журналістів-міжнародників у зоні військового конфлікту.
52. Сучасні світові медіа та система цензури держав: загальні аспекти.
53. Специфіка цензури в КНР як приклад державного контролю за медіасферою.
54. Пропаганда як засіб впливу на міжнародну громадську думку.
55. Російська пропаганда: шляхи протидії в міжнародному інфопросторі.
56. Міжнародно-правова відповідальність за пропаганду війни.
57. Поняття міжнародного інформаційного іміджу держави.
58. Інформаційна політика держави в міжнародному вимірі (поняття, напрями, інституції).
59. Кризові комунікації та імідж держав.
60. Україна в системі формування міжнародного інформаційного іміджу

ЗМІСТ

Вступ.....	3
Програма навчальної дисципліни.....	6
Критерії оцінювання студентських робіт	9
Теми та плани лабораторних занять.....	11
Теми для додаткових творчих проєктів.....	23
Література до курсу.....	25
Інформаційні ресурси в мережі Інтернет.....	27
Питання до іспиту.....	30

Навчально-методичне видання

Укладач: Барчан Олеся Василівна
кандидат філологічних наук, доцент

Сучасні світові медіа
навчально-методичний посібник для студентів спеціальності
«Журналістика»

Сучасні світові медіа: навчально-методичний посібник для студентів спеціальності «Журналістика» / Уклад. Барчан Олеся. Ужгород, 2025. 34 с.